

גמ"ר (חיפה) 2200-11-13 - מדינת ישראל נ' פלוני

גמ"ר (חיפה) 2200-11-13 - מדינת ישראל נ' פלוני שלום חיפה

גמ"ר (חיפה) 2200-11-13

מדינת ישראל

נגד

פלוני (קטין)

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה בחיפה

[01.04.2015]

בפני כב' השופט שלמה בנג'ו

ב"כ המאשימה - עו"ד ירין שגב

ב"כ הנאשם - עו"ד עפו שחאדה

הנאשם: בעצמו, בליווי שב"ס

החלטה

(בהתאם להוראות סעיף 24 (1) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול))

על יסוד נימוקי הכרעת הדין, בשים לב להיות הנאשם על סף בגירות במועד ביצוע העבירות נשוא הכרעת הדין, לאור חומרתן בנסיבותיהן, ולאחר שנתתי דעתי לאמור בתסקירי שירות המבחן ולטענות הצדדים, אני מחליט להרשיע את הנאשם בעבירות נשוא הכרעת הדין.

גזר דין

רקע וכתב אישום:

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של גרימת מוות ברשלנות, נהיגה במהירות בלתי סבירה ואי ציות לאור אדום.

בהכרעת הדין נקבע, כי ביום 12.11.12, בשעה 20:40 לערך, נהג הנאשם, בהיותו קטין (17 ו- 11 חודשים ביום האירוע), ברכב פרטי, בשד' ההסתדרות, מדרום לצפון, על גשר קרית אתא, לכיוון כללי עכו, בכביש דו סטרי, בעל שני נתיבי נסיעה לכל כיוון, בו המהירות המקסימאלית המותרת היא 70 קמ"ש, והגיע לצומת מרומזר של הרחובות ההסתדרות - בן צבי. בדרכו לצומת - מכיוון גשר קרית אתא - הרמזור הבהב ירוק, ובisher על חילוף מופע הרמזור לאדום. בצומת, מעבר חציה מרומזר, הנראה היטב לעין מכיוון נסיעת הנאשם. לרשות הנאשם היה שדה ראייה של 150 מ' ותאורת רחוב אשר האירה היטב את אזור הצומת, ואת מעבר החציה, ואיפשרה לו להבחין בהולכי רגל המגיעים למעבר החציה. באותה עת, חצתה את הכביש, ממזרח למערב, ופריק אמודי ז"ל (להלן: "המנוחה") ילידת 1996 (בת 16 לערך ביום התאונה), כאשר הרמזור של מעבר החציה שבכיוון הליכתה, דלק באור אדום. רכב קאיה שנסע בנתיב הימני לפני רכבו של הנאשם, והגיע אף הוא מכיוון נסיעת הנאשם, התקרב למעבר החציה, האט נסיעתו, ונערך לעצירה לפני מעבר החציה. הנאשם נסע במהירות בלתי סבירה לתנאי הדרך, שעט לעבר הצומת, כשהוא בנתיב השמאלי, חלף על פני הקאיה, נכנס לצומת באור אדום, ופגע בעוצמה רבה במנוחה, שהספיקה לחצות יותר מ- 3 מ' מרחב מעבר החציה שבכיוון הליכתה. הנאשם פגע בה עם חזית הקדמית ימנית של רכבו. כתוצאה מכך, המנוחה הוטחה על החזית הימנית של הרכב, ראשה פגע בצד הימני של שמשות הרכב, ניפץ אותה ופער בה חור. היא הועפה על גג הרכב נוכח תנועתו, ונישאה על הרכב, עד אשר הוטלה לכביש במרחק של 48.5 מ' ממעבר החציה בו נפגעה. כתוצאה מעוצמת הפגיעה, נפצעה המנוחה פצעים קשים ובכל חלקי גופה דבר אשר הוביל למותה.

בשל כל האמור נמצא הנאשם אשם בגרימת מות המנוחה ברשלנות, עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז 1977 ביחד עם סעיפים 60 ו- 64 לפקודות התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א 1961; וכן באי ציות לאור אדום, עבירה לפי תקנה 22(א) ביחד עם תקנה 64 (ה) לתקנות התעבורה, תשכ"א 1961; ובנהיגה במהירות בלתי סבירה, עבירה לפי תקנה 51 לתקנות התעבורה, תשכ"א 1961.

לאחר מתן הכרעת הדין ניתן צו להכנת תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם. שירות המבחן התבקש בין היתר לבחון את שאלת הרשעת הנאשם.

ביום 13.1.15 התקבל תסקירו של שירות המבחן לנוער.

ביום 4.2.15 נשמעו הטיעונים לעונש.

בית המשפט דחה בקשה של הסניגור לדחיית הטיעונים לעונש מהנימוקים המפורטים בהחלטה. יחד עם זאת, לאור בקשת הסניגור, הורה בית המשפט, על מתן הבהרה בשאלת הרשעת הנאשם, נוכח גילו במועד ביצוע העבירה, תוך שנשמרה זכותו של הסניגור להגיש השלמת טיעון בתוך המועד שנקצב לכך. ברם, השלמת הטיעון הוגשה באיחור ניכר, ובסמוך מאוד למועד שנקבע למסירת גזר הדין דבר שחייב את דחייתו במס' ימים.

משהוגשה השלמת הטיעון ונבחנו טענות הצדדים, לרבות האמור בתסקיר שירות המבחן, הורשע הנאשם בעבירות נשוא הכרעת הדין, ועתה אפנה לגזירת דינו של הנאשם.

תסקיר שירות מבחן:

מתוכן התסקיר עולה, כי מדובר בבחור בתחילת שנות העשרים לחייו, אשר ביצע את העבירות בהן הורשע, בהיותו בן 17 ו-11 חודשים. הנאשם סיים את חוק לימודיו עם זכאות לבגרות. במישור התעסוקתי דווח, כי שולב בעסק המשפחתי ויועד להשתלב באחד מתפקידי הניהול בחברה. במישור החברתי, נמסר כי הנאשם שותף לפעילויות חברתיות נורמטיביות של בני גילו.

אשר לעבירות בהן הורשע, הנאשם אינו מקבל אחריות על האירוע ואינו מביע חרטה. הוא רואה את עצמו חף מפשע. לדבריו, הוא חצה את הצומת בירוק והמנוחה היא זו שחצתה באדום וקפצה לכביש. עוד הוסיף וטען בפני שירות המבחן, כי היו הולכי רגל נוספים במעבר החציה שהמתינו לאור הירוק בניגוד למנוחה. לגישתו, מדובר ב"חוסר מזל", כלי רכב נוספים נוסעים במקום, והסיכון שיצר לא היה גדול. יחד עם זאת, הצטער על כך שנקלע לסיטואציה הזו. הוא תיאר טראומה קשה שחוה עקב התאונה, והמראות שראה באותה עת ליוו אותו תקופה ארוכה. קצינת המבחן הוסיפה וציינה, כי הנאשם מתקשה לגלות התייחסות רגשית לקורבן ומשפחתו.

אימו ואחותו של הנאשם אשר נכחו בפגישות, תמכו בגרסת הנאשם. הן נקטו בעמדה מגוננת והדגישו את חפותו. הן תיארו תגובות והתנהגויות של אבל שהיו לבני המשפחה ולמקורבים בעקבות האירוע.

בסיפא של התסקיר, התייחסה קצינת המבחן לעניין 'המלצות ותוכנית טיפול' בנוגע לנאשם ושם קבעה, כי לאור העדר קבלת אחריות מצד הנאשם לביצוע העבירות, אין בידה לבוא בהמלצה טיפולית בעניינו. אולם, לאור התרשמותה החיובית מהנאשם, המליצה, כי היה וייגזר על הנאשם מאסר בפועל, רצוי לשקול כי ריצוי עונש המאסר יבוצע בעבודות שירות. טיעוני הצדדים לעונש:

טיעוני המאשימה:

כראיות לעונש הגישה המאשימה את גיליון הרשעותיו של הנאשם, ועמדה על החומרה היתרה העולה מנהיגתו, כפי שזו משתקפת, לגישתה של המאשימה, מהרשעותיו של הנאשם, לאחר שהוחזר לו רשיונו בתום הפסילה המנהלית עקב התאונה נשוא תיק זה.

כמו כן, העידה המאשימה את אימה ואחיה של המנוחה.

בטיעוניה לעונש התייחסה המאשימה לשיקולי הענישה בעבירה הנדונה, תוך שהפנתה לפסיקה רלבנטית. לדידה, יש לסקור את העבירה והענישה, בהתאם לרוח הזמן והתקופה. בתקופה בה נהיגה אלימה בכבישים הפכה לרעה חולה, על בית המשפט למצות את הדין עם הנאשם. המאשימה מציינת, כי שבוע בו נהרגים בכבישים "רק" 7 אנשים נחשב לשבוע "מוצלח" מבחינת הסטטיסטיקה השנתית. לכן, בתי המשפט מצווים להחמיר עם עברייני תנועה, למניעת תאונות דרכים, ועל מנת להגן על בטחון הציבור ושלומו. הדרך לכך, היא, בין היתר, באמצעות הרחקת נהגים מסוכנים, פורעי חוק, מהכביש, לתקופה ראויה מאחורי סורג ובריח.

אשר לעובדה כי מדובר במי שטרם בגר עובר לביצוע העבירות בהן הורשע, גרסה המאשימה, כי אין בקטינותו של הנאשם כדי לחסנו מפני מאסר בפועל לו הוא ראוי, נוכח דרגת רשלנותו הגבוהה במקרה דנן, כפי שנקבעה ע"י בית המשפט, ולתוצאה הקטלנית של מחדליו, אשר הובילו למותה של קטינה בדמי ימיה, מה גם שהיה על סף בגירות. עוד נטען, כי קיימות נסיבות נוספות אשר מצדיקות ענישה מחמירה. הנאשם עד היום לא קיבל אחריות על גרימת התאונה הקטלנית. הוא העלה טענות מופרכות, שיקריות וכבושות, שכל מטרתן היתה, לחלצו מאחריות לתאונה. במהלך כל ההליך ניסה להטיל את האחריות על אחרים, ולמעשה על המנוחה. המאשימה מפנה לדברי בית המשפט, אשר דחה את גרסאותיו של הנאשם כבלתי מהימנות, תוך שעמד על נסיונותיו להתאים ולשנות גרסאות כך שתתאמנה לטענותיו, וזאת חרף הראיות הניצחות נגדו. המאשימה מכירה בזכותו של הנאשם לנהל את המשפט עד תומו, אך יחד עם זאת, משהורשע הנאשם במעשים בהם הואשם, לא יזכה לאותה הקלה שהיא מנת חלקם של מי שמודים במעשיהם ונוטלים עליהם אחריות בתחילת המשפט.

עוד הוסיפה, כי המחיר אותו משלמת משפחת הגרעין של המנוחה, מלווה בתחושת אובדן שכול, וריקנות. על אף כי 'את הנעשה אין להשיב', אל לענישתו של הנאשם להיות מתונה. הגם שעונש מאסר ארוך ככל שיהיה, לא יכול להשתוות לאובדנה של המשפחה, תהיה בו, לכל הפחות, תועלת ציבורית בהרתעת ציבור הנהגים, לבל ינהגו בצורה רשלנית. בסיכומו של דבר מבקשת המאשימה להטיל על הנאשם מאסר בפועל ראוי והולם את נסיבות המקרה, פסילה ארוכת שנים, פיצוי למשפחת המנוחה ועונשים צופי עתיד.

טיעוני ההגנה:

לעונש העיד אביו של הנאשם מר פ נ, אשר פנה למשפחה המנוחה והשתתף בצערה והביע צער והזדהות עם כאבה. כן העיד הנאשם אשר מסר, כי הוא משתתף בצער משפחת המנוחה אך טען כי הדבר לא היה באשמתו. הסניגור המלומד אשר טען עבור שולחו כל אשר ניתן היה לטעון, פתח והדגיש את גילו של הנאשם עובר לתאונה, וקרא לבית המשפט שלא למצות עימו את הדין. לדבריו, מדובר היה בילד, כלשונו, בעת ביצוע העבירות. בבוא בית המשפט לגזור את דינו של הנאשם, עליו לחבוש את כובעו של שופט נוער, השם דגש לתסקירו של שירות המבחן ושם פניו לשיקום הנאשם.

עוד טען, כי ניסיון החיים והשכל הישר מורים, כי תקופת גיבושה של האישיות בגיל ההתבגרות, היא תקופה קריטית בחייו של נער, ובה עדיין ניתנת אישיותו לעיצוב, ואם לא הלך בדרך הישר, ניתן להשיבו אליה, דבר הקשה יותר לביצוע בגיל מבוגר יותר. בהמשך דבריו, המשיך את הנאשם ל"חומר ביד היוצר" אשר כל עתידו יגזר מהעונש שיטל עליו, והפנה בהקשר זה לדברים האמורים במשנה כ"דיו כתובה על דף חדש", וציין כי בוודאי לא ננעלו שערי השיקום.

הסניגור הדגיש, כי מדובר בנאשם המגיע ממשפחה נורמטיבית, הכוללת אקדמאיים, מבלי שלאיש עבר פלילי. למשפחה עסק משפחתי בו עובדים רוב בני המשפחה ודואגים האחד לשני. לדבריו, תסקיר שירות המבחן, עומד על דברים אלה, ומראה כי האירוע השפיע רבות על המשפחה בפן הרגשי.

בבוא ביהמ"ש להשית עונש כל הנאשם, עליו לקחת בחשבון גם את הרשלנות התורמת של המנוחה אשר לפי גרסת הנאשם התפרצה לכביש כשהרמזור בכיוון הליכתה דלק אדום.

בהשלמת טיעונו לעונש, עמד הסניגור על דברים שנאמרו מפי כבוד השופט ח. מלצר, בעניין ע"פ 2681/05 מדינת ישראל נגד פלוני, כי לעולם ישקול ביהמ"ש גם את יתר שיקולי הענישה ובהם הרתעה או הגמול, אולם משקלו של השיקול השיקומי גדול במיוחד בנוגע לקטינים.

בטיעונו, מפנה ב"כ הנאשם אמור בע"פ 10715/05 פלוני נ' מדינת ישראל (2007), שם נקבע כי שומה על בימ"ש משקל יתר לשיקולים האינדיבידואלים הנוגעים לאותו הקטין ולאזן בין שיקולי השיקום ולשיקולי הרתעה.

נטען, כי אמנם אמת המידה לפיה קטינות אינה מעניקה חסינות מפני ענישה ראויה כשמדובר במי שביצע פשע חמור. ברם, הקו המנחה את ביהמ"ש בבואו לגזור את עונשו של קטין הוא ליתן מעמד בכורה לסיכויי השיקום של הקטין, בהתאם לעיקרון המנחה שנקבע בע"פ 15831/91 מדינת ישראל נגד פלוני, "אין זדון רשעתו כזדון רשעתו של מי שמלאו לו שמונה עשרה". עקרון זה הנחה את בית המשפט גם בעניינם של קטינים שביצעו עבירות מין מהבזויות והקשות ביותר, תוך שהסניגור מפנה לשורה ארוכה של פסקי דין ומבקש לגזור מהם גזירה שווה לענייננו.

לבסוף, ביקש הסניגור לאבחן את הפסיקה עליה הסתמכה המאשימה בטיעוניה, וצידד בהמלצות שירות המבחן, תוך שהוא מדגיש, כי יש בנאשם את היכולות לתרום לחברה באמצעות עבודה לתועלת הציבור, שתהווה אמצעי תיקון ואיחוי של הנזק והפגיעה שהוא גרם במעשיו.

דיון והכרעה:

הנאשם היה קטין על סף בגירות במועד ביצוע העבירות בהן הורשע ועל כן על גזירת דינו חל לכאורה חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 ולא תיקון מס' 113 לחוק העונשין (סעיף 40טו לחוק העונשין). עם זאת, מצוות המחוקק היא כי בית המשפט "רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה [...] תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסבר שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקרה" (סעיף 40טו (ב) לחוק העונשין). אשר למתווה שעל השופט לבור לו בבואו לגזור את דינו של נאשם שהינו על סף בגירות הבהיר בית המשפט העליון בענין פלוני שלהלן (הדגשות שלי - ש.ב.): "בענישת קטין יינתן משקל מתאים לשיקולי השיקום ולנסיבותיו האישיות, הגם שבית המשפט רשאי להתחשב בשיקולי הענישה הקבועים בתיקון מס' 113 לחוק העונשין. מטבע הדברים, ככל שהקטין קרוב יותר לבגירות בעת ביצוע המעשים, מוצדק יותר להתחשב בשיקולי הענישה הקבועים בחוק העונשין, ובעיקר בעיקרון ההלימה בין חומרת המעשה ומידת האשם לבין חומרת העונש (סעיף 40ג לחוק העונשין). ואולם, שיקולים אלה יהיו בבחינת נדבך נוסף על שיקולי הענישה המנחים בענינים של קטינים..." (ראו לאחרונה: כב' השופט ע. פוגלמן בע"פ 8144/13 פלוני נגד מדינת ישראל, פסקה 8 (10.3.15)).

(ראו גם: כב' השופט י. דנציגר בע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני (8.3.09) שם הדגיש - תוך הפנייה לע"פ 10715/05 פלוני נ' מדינת ישראל (4.9.07) - כי "אין דינו של קטין שביצע את העבירה על סף גיל האחריות הפלילית כדינו של קטין אשר חצה את גיל האחריות הפלילית זה מכבר", דברים עליהם חזר בע"פ 1776/10 פלוני נ' מדינת ישראל (5.5.10). אשר לשיקולי ענישת קטינים, נפסק כי ישנם מס' שיקולים וגורמים שאותם על בית המשפט לבחון טרם גזירת עונשו של קטין (ע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (20.11.13) ובהם: (א) גילו של הקטין עובר לביצוע העבירה. ברם, כפי שהוטעם לעיל, אין דינו של קטין על סף בגירות כדין קטין ממש; (ב) קבלת אחריות והבעת חרטה מצד הקטין (ע"פ 10292/06 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 8.4.2008); (ג) קיומו או העדרו של עבר פלילי לקטין; (ד) סיכויי השיקום של הקטין תוך התייחסות לחוות דעתו של שירות המבחן. חומרת מעשיו של הקטין (ע"פ 2502/06 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10, (6.7.06).

בכל הנוגע לשיקולי ענישה לפי תיקון מס' 113 לחוק העונשין, מצוות המחוקק היא, כי העיקרון שינחה את בית המשפט בבואו לגזור את דינו של הנאשם שבפניו, יהיה קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשיו בנסיבותיו ומידת אשמתו, לבין מידת העונש שיוטל עליו בסופו של יום (סעיף 40ב לחוק העונשין). לשם כך על בית המשפט לשוות לנגד עיניו ולהתחשב, בערך החברתי שנפגע כתוצאה ממעשיו של הנאשם, במידת הפגיעה בו, בטווח הענישה הנוהג ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג לחוק העונשין).

בשל סף בגירתו של הנאשם עובר לביצוע העבירות בהן הורשע, והנחיות הפסיקה, אבחן את העונש המתאים לנאשם על יסוד עקרונית של תיקון מס' 113 לצד שיקולי הענישה הנוגעים לענישת קטינים כפי שאלה הותוו בפסיקת בית המשפט העליון ועל פי חוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול).

מדובר בתאונה חמורה ומצערת שתוצאותיה קיפוד חייה של המנוחה. התאונה נגרמה אך בשל נהיגה רשלנית שהפגין הנאשם. זוהי פגיעה בעקרון קדושת החיים שעל הבטחתו מופקדים הנהגים בכבישים. כל נהג חייב בזהירות רבה בעת השימוש ברכב בדרכים לבל יסכן אחרים. רכב הוא גוש פלדה מסוכן, שבשימוש לא זהיר, הופך בין רגע, לכלי נשק קטלני ומסוכן, והמקרה שבפנינו יוכיח.

הנאשם חטא ברשלנות רבתי עת קטל עם רכבו, בטרם מידת ימיה, את המנוחה והיא בת 16 במותה. קטילת חיי אדם, מחייבים הלימה עונשית ראויה בשל עקרון קדושת החיים שהינו ערך עליון במורשתנו ובשיטת המשפט בישראל. מדיניות הענישה בעבירות של גרימת מוות בתאונות דרכים, היא הטלת עונשי מאסר בכליאה ממשית, לצד פסילה ממושכת ועונשים נלווים נוספים (ע"פ 6755/09 ארז אלמוג נ' מדינת ישראל; ע"פ 783/07 חאלד חתאבה נ' מדינת ישראל; ע"פ 3013/06 צבי לוי נ' מדינת ישראל). הטלת עונשי מאסר נובעת מקדושת החיים שנגדעו בטרם עת ונועדה להטמיע בקרב הנהגים את חובת הזהירות, לבל יסכנו את חיי הזולת. שכן, כבישי ישראל הפכו, לדאבון הלב, לשדה קטל, וכמעט מדי שבוע מצטרפת משפחה בישראל, למשפחת השכול שאיבדה את יקירה בתאונה קשה, אשר נגרמה בשל רשלנות נהג זה או אחר. חיים נגדעים באכזריות, עלומים נקטעים כמו באיבחת חרב, ומאחור נותרות משפחות הרוסות, שיגון ושכול מר, היא מנת חלקם עד לסוף ימיהם. מתי המעט שנחלצים בעור שיניהם ממלתעות המתכת שחרכו את בשרם, סובלים מנכות או פגימה פיזית או נפשית, וחייהם אינם חיים. אכן, הסטטיסטיקה מלמדת על ריבוי הרוגים בתאונות דרכים בכל שנה, הרבה מעבר לכל תרחיש בטחוני ופילי, ולא, זו אינה גזירה משמים, אלא תוצאה של רשלנות נהיגתית תוך הפרת חוקי התנועה וכללי הדרך.

על רקע זה, נקבעו בפסיקה כללים הקובעים את מתווה הענישה בתאונות קטלניות. ישנם שלשה כללים מנחים: האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם ע"י אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות (ע"פ 6755/09 הנ"ל).

להלן דוגמאות מהפסיקה באשר למתחם הענישה הנהוג בעבירות מסוג זה.

ברע"פ 811/11 סאיד מסארווה נ' מדינת ישראל, עצר הנאשם לפני מעבר חציה אך לא הבחין בהולכת רגל פגע בה והרגה נגזרו עליו 9 חודשי מאסר בפועל ופסילת רשיון למשך 12 שנים.

ברע"פ 7913/07 רמז נ' מדינת ישראל, פגע הנאשם בהולך רגל לאחר שהספיק לחצות 3.6 מ', ונדון ל- 12 חודשי מאסר בפועל ופסילה בפועל למשך 12 שנים.

ברע"פ 2525/09 יצחק זדה נ' מדינת ישראל - נגזרו על הנאשם שנסע במהירות מופרזת ופגע בהולך רגל והרגו, בין היתר, 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. בית המשפט המחוזי הפך את גזר הדין והחמיר בעונשו והעמידו על 8 חודשי מאסר בפועל. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון שהגיש הנאשם, נדחתה תוך שבית המשפט העליון (כב' השופט ס. ג'ובראן) מדגיש, כי "עבירות התעבורה הינן בגדר "רעה חולה" בחברתנו אשר לתוצאותיה הקשות עדים אנו למרבה הצער כענין של יום ביומו. תופעה זו עלינו לנסות ולעקור מן השורש וחובה על בתי המשפט ליתן משקל לכך בקביעת עונשם של עברייני תנועה".

ברע"פ 1300/14 קובי מור נ' מדינת ישראל - נגזרו על הנאשם שפגע בהולך רגל והרגו על מעבר חציה 8 חודשי מאסר בפועל, כאשר התקדם עם רכבו ופגע בהולך רגל.

ברע"פ 8576/11 הילה מזרחי נ' מדינת ישראל - גזר בימ"ש העליון על אישה בהריון 8 חודשי מאסר בפועל, תוך שכב' השופט א. רובינשטיין מדגיש את מדיניות הענישה הראויה עקב קטילת חיי אדם: "לא ראינו מקום לסטות ממדיניות הענישה הנוהגת בנושאי גרימת מוות ברשלנות, שדינה ככלל מאסר מאחורי סורג ובריה במסגרת המאבק בתאונות, ואשר חריגה מעטים ומקרה זה אינו ביניהם על פי נסיבותיו. חיי אדם קופדו".

בעפ"ת (מרכז) 24573-05-13 פטר נ' מדינת ישראל, נדון נאשם אשר לא האט את מהירות נסיעתו בהגיעו למעבר חציה ופגע בהולכת רגל וגרם למותה, ל- 15 חודשי מאסר בפועל ו- 13.5 שנות פסילה. ביהמ"ש המחוזי מציין כי הנאשם הפר חובת הזהירות המוטלת עליו הפרה בוטה ברף הגבוה.

בת"פ 29418-08-11 מדינת ישראל נגד ה.א.ג. נדון קטין בן 16, ונגזר דינו למאסר בפועל. זאת על אף המלצת שירות המבחן באותו המקרה, לסיים את ההליך המשפטי, ללא הרשעה (לאחר שהנאשם הודה במיוחס לו ולא ניהל הוכחות). ביהמ"ש ציין בהחלטתו כאמור:

"אם אין מדובר בקטין צעיר במיוחד בעת גמירת הדין, יש לשקול לחרוג מהכלל האמור, ולהטיל עונש מאסר בפועל על קטין בעבירות רשלנות, במקרים מיוחדים. מקרים, בהם הרשלנות הייתה במדרג גבוה במיוחד, ומעבר לרשלנות גרידא. מקרים בהם כללה ההתנהגות עבירות תעבורה מוגדרות נוספות, שנעברו במחשבה פלילית ברורה. במקרים החומרים במיוחד, על בית המשפט להביא אמירה נורמטיבית חד משמעית, וחשוב לבטא זאת בענישה חמורה ההולמת את חומרת המעשה. במאסר בפועל, אף אם מדובר בקטין".

בע"פ 13966-05-12 עואלי איוב נגד מדינת ישראל - נדון קטין שהיה על סף בגירות, ואושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. הרשלנות במקרה האמור הייתה נמוכה מזו שלפנינו. שם היה מדובר בסטיה מנתיב נסיעה אשר הובילה לקרות התאונה. שירות מבחן המליץ על עבודות שירות, אך בית המשפט לתעבורה דחה זאת ובית המשפט המחוזי אישר את עמדתו.

בגמ"ר 3536-09-11 מדינת ישראל נגד אדם שפס - נדון קטין בן 17.5 בעת האירוע, אשר הודה טרם שמיעת הראיות. מדובר היה בנסיעה על קטנוע ללא רישיון, במהירות נמוכה. בעודו רוכב על הקטנוע בטיילת בנהריה, פגע בהולכת רגל שנפטרה כתוצאה מהפגיעה. הקטין נדון ל- 8 חודשי מאסר בפועל.

בגמ"ר 5083-02-12 מדינת ישראל נגד סונגו - נדון נאשם אשר בדומה לענייננו נסע במהירות בלתי סבירה, והיה יכול לעצור לפני מעבר חצייה. גם שם, היה רכב נוסף שעצר לפני המעבר חצייה. הנאשם נסע כאמור במהירות בלתי סבירה, התעלם מהרכב האחר שנעצר לפני מעבר החצייה, ופגע בהולכת רגל. נפסק כי מדובר ברשלנות גבוהה מאוד, והנאשם נשפט ל- 17 חודשי מאסר בפועל.

ברע"פ 9454/12 מסעוד טקאטרה נגד מדינת ישראל, נדון נאשם שפגע בהולכת רגל, שלא במעבר חצייה, ל- 10 חודשי מאסר בפועל ו- 11 שנות פסילה, בשל עבירה שנעברה ברמת רשלנות נמוכה יותר.

באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין), המחוקק קבע נורמות נהיגה ברורות וחד משמעיות באשר לחובת הזהירות של נהג המתקרב למעבר חצייה (תקנה 67 לתקנות התעבורה). הפסיקה הרחיבה את חובת הזהירות וקבעה כי על הנהג להאט את מהירות נסיעתו, לבחון את מעבר החצייה שלפניו ואת סביבתו, ולהיות ער אף להתפרצות אפשרית של הולך רגל למעבר החצייה (ראו ע"פ 558/97 מלניק נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). כמו כן נפסק, כי במקרה שנוצר ספק אצל הנהג באשר לכוונת הולך הרגל, עליו להפעיל שיקול דעתו לחומרה (ראו: רע"פ 6918/02 מנשה אחיה נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ראו גם רע"פ 9426/03 שעובי נ' מדינת ישראל (לא פורסם)).

הנאשם כשל בכל מובן אפשרי בהתנהלותו כנהג. כאשר ירד מגשר קרית אתא הבחין ברמזור המהבהב ירוק, אשר למעשה הזהירו כי הוא עומד להתחלף לאדום. יצוין, כי הנאשם הבחין ברמזור ממרחק של לפחות 150 מ'. רכב הקאיה של נהג אחר שהיה לפניו, בנתיב הימני, ואשר הבחין בהתחלפות מופעי הרמזור, האט, ככל נהג סביר, ונערך לעצירה לפני מעבר החציה וקו העצירה שבצומת. למרות כל אלו, שעט הנאשם אל עבר הצומת, במהירות בלתי סבירה, כשהרמזור מתחלף מירוק לצהוב והנאשם נכנס לצומת באדום ופגע במנוחה על מעבר החציה. יודגש, כי לרשות הנאשם היו 6 שניות בהן הבחין בחילופי מופע הרמזור - 3 שניות ירוק מהבהב ו- 3 שניות צהוב. לפי נתוני המהירות, בה לטענתו נסע, יכל וצריך היה, להאט לעצור ולא להכנס לצומת. אלא שהנאשם לא נסע במהירות הנטענת על ידו, הוא "טס" לתוך הצומת. בהכרעת הדין הבהיר בית המשפט כיצד עמד וחישב את המהירות הבלתי סבירה, כאשר התייחס לפרק הזמן בו חלף רכב הנאשם על פני רמזור שניצב במקום, והגם שהדיוק המדעי בחישוב מתמטי כזה אינו שקול לרמת הדיוק של כלי מדידת מהירות אלקטרוני, בוודאי שיש בו כדי להעיד על המהירות הבלתי סבירה בה הגיע הנאשם לצומת כשהוא מנסה להספיק, על סף 'האדום', להיכנס ולחצות את הצומת. סרטון הוידאו של מצלמת האבטחה שהוגש כראיה מרכזית במשפט, תומך באופן מובהק ברשלנות הגבוהה שהפגין הנאשם עת שעט לצומת (לממצאים המפורטים כאן ראו פסקה 35 ואילך להכרעת הדין).

הנאשם התעלם מקיומו של מעבר חציה במקום ולא האט את נסיעתו, ההיפך מכך. הוא התעלם מחובת הזהירות שלו לבחון את סביבת מעבר החציה, שמא ישנם הולכי רגל. יוער, כי בניגוד לעדותו במשפט ולגרסתו במשטרה, מסר הנאשם לקצינת המבחן, כי היו במקום הולכי רגל שהמתינו לאור ירוק ברמזור הולכי הרגל. אם כך, לא זו בלבד שהנאשם לא אמר אמת בעדותו בבית המשפט, אלא שחייב היה להאט את מהירות נסיעתו, להבחין במנוחה, ולהערך לעצירה. חובה זו נובעת הן לאור מופעי הרמזור שבכיוון נסיעתו, והן בשל הולכי הרגל בהם הבחין לטענתו. עוד התעלם הנאשם מקיומה של תחנת אוטובוס סמוכה לצומת, ורומזת על קיומם של עוברים ושבים במקום. רכב הקאיה שהיה לפניו נעצר לפני מעבר החציה, אך הנאשם התעלם גם מ'תמרור אזהרה זה', חלף על פניו במהירות, ופגע במנוחה. בהקשר זה אבקש להפנות לעפ"ת 3370-12-11 חן נ' מדינת ישראל, הדומה לענייננו, שם הנאשם הנאשם נסע במהירות בלתי סבירה ואך הגביר מהירות נסיעתו לקראת מעבר החציה. רכב אחר נעצר לפניו לפני מעבר החציה. הנאשם כאמור לא האט את מהירות נסיעתו, הבחין מאוחר מדי בהולכות הרגל, פגע באחת מהן והרגה. נקבע, כי גם אם הולכת הרגל חצתה בפתאומיות את מעבר החציה, הרי הולכות הרגל הספיקו לעבור מחצית ממעבר החציה ורכב אחר נעצר לפני מעבר החציה, דבר אשר מעיד על רשלנותו הרבה של הנאשם. הוא נדון ל- 30 חודשי מאסר בפועל ופסילה למשך 15 שנים.

בענייננו, יצוין, כי המנוחה היתה 2.3 שניות על הכביש וחצתה חלק ניכר ממעבר החציה, בטרם נפגעה מרכבו של הנאשם, ובכל העת הזו דהר הנאשם לצומת ולא הבחין בה. מהראיות עולה כי הנאשם לא ניסה כלל לבלום. הוא המשיך בדהרה גם לאחר שפגע במנוחה ונעצר כברת דרך לאחר מכן, כששוטר שהיה עד ראיה לתאונה צועק לעברו. כאשר ניגש אליו בקעה מוזיקה רועשת מהרכב. הדהירה לצומת למרות מופעי הרמזור המתחלפים, קיומו של מעבר חציה והולכת רגל, העובדה שלא הבחין בה חרף תאורת רחוב חזקה ושדה ראיה נרחב, קיומו של רכב אחר שנעצר לפניו לפני מעבר החציה, כל אלה מעידים על רשלנות רבתי מצד הנאשם. העובדה שלא נראו סימני בלימה במקום מוסיפה ומעיבה על התנהלותו כנהג ומלמדת כי כלל לא שם ליבו לדרך לכן לא הבחין בה ולא ניסה לבלום.

לפיכך, יש לקבוע כי דרגת רשלנותו של הנאשם היא גבוהה מאוד. תוצאות התאונה הן קשות ביותר, הנאשם גרם למותה של ילדה בת 16. משפחה שלמה נהרסה בשל כך, ודי היה לשמוע את אימה של המנוחה, כיצד הכאב מפלח את ליבה, והמבט הכאוב של אביה, כדי להבין שחרב עליהם כל עולמם.

עם זאת, לצד עקרוניות אלה, יש לקחת בחשבון את עובדת היותו של הנאשם קטין עובר לביצוע העבירות בהן הורשע ולבחון, עפ"י הוראות הפסיקה, איזה משקל ינתן להם בהינתן קטינותו של הנאשם עובר לביצוע העבירות בהם הורשע. לצורך כך, יש לבחון את השיקולים שהזכרנו לעיל, הנוהגים בענישת קטינים, ובהם גילו של הנאשם עובר לביצוע העבירה, קבלת אחריות וחרטה, עברו הפלילי ככל שקיים כזה, סיכויי שיקום וחומרת המעשה - ולקחתם בחשבון כנדבך נוסף בקביעת עונשו של הנאשם.

גילו של הנאשם - הנאשם היה על סף בגירות, בן 17 ו-11 חודשים במועד קרות התאונה. כפי שנפסק וצוטט לעיל, אין דינו של קטין על סף בגירות כקטין ממש. בע"פ 1776/10 הנ"ל נדון קטין בן 17 ו-9 חודשים, שגרם לחבלה ממשית לאחר, בכך שחתך אותו, ל-20 חודשי מאסר בפועל. לאחר שנתן בית המשפט העליון דעתו לגילו, במכלול השיקולים הצריכים לענין שפיטת קטין, הבהיר כי נוכח היותו על סף בגירות אין לגילו כל משקל, וכך אמר, "המערער במקרה דנן ביצע את העבירה החמורה שיוחסה לו בכתב האישום ושביצועה הוא הודה, בהיותו בן 17 ו-9 חודשים, דהיינו - על סף הבגירות. משכך, אין לתת משקל מיוחד לטענה לפיה היה קטין בעת ביצוע העבירה" (שם, פסקה 1). עמדה זו, השולטת בכיפה בין שופטי בית המשפט העליון (ראה הפסיקה שהובאה לעיל), מלמדת כי בהינתן גיל שהינו על סף בגירות, אין מקום לתת משקל מיוחד לקטינותו של הנאשם בעת גזירת הדין, שהרי היה על סף הבגירות. הנאשם במקרה דנן בוגר יותר מהנער במקרה שנדון לעיל.

קבלת אחריות והבעת חרטה - הנאשם לא קיבל אחריות על ביצוע העבירה וממילא לא הביע חרטה כלשהי. עבר פלילי או תעבורתי - לנאשם אין עבר פלילי. עברו התעבורתי מעיד עליו שלא למד את לקחו מהתאונה, ולכשהושב לו רשיונו עבר עבירות תעבורה נוספות המחזקות את התנהלותו הבעייתית על הכביש.

שיקולי שיקום - אשר לשיקומו של הנאשם, כאמור לא מדובר בנאשם שדפוסי התנהגות עבריינים מאפיינים את חייו הצעירים. שירות המבחן מפרט בהרחבה את נסיבות חייו של הנאשם ועומד על נורמטיביות המאפיינת את חייו. שירות המבחן מציין, כי הטלת עונש מאסר בפועל עלול להיות הרסני לנאשם ומשפחתו. ברם, שיקולי שירות המבחן אינם שיקולי של בית המשפט האמון על עשיית משפט והגנה על האינטרס הציבורי. שירות המבחן רואה באופן טבעי את האינטרס הפרטני של הנאשם, הוא בוחן אפשרויות שיקום ומתייחס להשלכות פסיכולוגיות רגשיות שתהיינה לענישה על הנאשם. הערכתו היא פרי התרשמות ושיחות עם הנאשם, ולעיתים עם גורמים נוספים. זוהי מלאכתו של שירות המבחן בכללותו, קל וחומר שירות מבחן לנוער, שמטבע עיסוקו בנוער, מודרך בשיקול השיקום והטיפול בנוער, כך יאה וזהו ייעודו של שירות המבחן. אלא שבמקרה דנן, נוכח סף בגירתו של הנאשם וחומרת מעשיו, נסוגים המלצות שירות המבחן והאינטרס האישי של הנאשם מפני שיקולי הענישה והאינטרסים הציבוריים עליהם מופקד בית המשפט. עקרון ההלימה, שהינו העקרון המנחה בענישה, בעל משקל רב יותר, ובכיר יותר בקרב כלל השיקולים הניצבים בפני בית המשפט, נוכח סף בגירותו של הנאשם עובר לביצוע העבירות. לכן, אני מוצא להתחשב בנתונים שסיפק שירות המבחן ובהערכתו ואתחשב בהן בגזירת הדין, אך אינני מוצא לקבל את המלצות שירות המבחן לענין העונש.

חומרת המעשה - על חומרת המעשה עמדתי לעיל, מדובר בנהיגה ברשלנות רבתי אשר הביאה לתוצאה הקטלנית. בנסיבות אלה, מתחם הענישה הראוי לנאשם נע בין 8 חודשי מאסר בפועל ועד 12 חודשי מאסר בפועל, ופסילת רשיון נהיגה לתקופה שבין 6 ל-10 שנים.

אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, יש לקחת בחשבון את עברו התעבורתי של הנאשם שאינו מכביד, את נתוני האישיים, העולים מקריאת התסקיר המקיף שנערך בעניינו והשפעה אפשרית של עונש מאסר עליו. בנוסף, על הנאשם לשאת במחיר מעשי ומוחשי של רשלנותו, תרתי משמע, על מנת שהעונש יבטא הלימה ראויה ויתן ביטוי של ממש לקטל חייה של המנוחה. בענין זה נפסק, כי קיימת הצדקה לפסיקת פיצויים ככל שמדובר בעבירה בה ניטלו חייו של אדם (ע"פ 7033/04 יחזקאל יאיר נ' מדינת ישראל (2006)).

לפי סעיף 77 (ב) לחוק העונשין קביעת הפיצויים "תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו ביום ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים - הכל לפי הגדול יותר". פסיקת בית המשפט העליון הבהירה, כי סעיף 77 לחוק העונשין אינו מייחד עצמו אך לקורבן העבירה כי אם מאפשר פסיקת פיצוי במעגל רחב יותר למי שאינו הנפגע הישיר לעבירה (ע"פ 3116/13 ויאם קבלאן נ' מדינת ישראל (2013)). כמו כן נפסק בענין קבלאן האמור, כי העובדה שאירוע נשוא התאונה מכוסה ביטוחית והנפגעים זכאים לתגמולי ביטוח עקב כך, איננה שוללת את זכותם לפיצוי (שם, פסקה 14). הוא הדין ביחס לטענה שביכולתם של הנפגעים להגיש תביעה אזרחית להטבת נזקיהם (שם, פסקה 16), וכפי שנפסק ברע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418, 465 (2002), שם הוטעם הרציונל שביסוד הדברים כך:

"אכן, הוראת סעיף 77 נועדה בעיקרה להציע לנפגע מעין-קפנדזיה, קרא: לזכותו בפיצוי על נזק או סבל שנשא בהם בשל עבירה שעבר הנאשם בלא שנאלצו לכתת רגליו להגשתה של תביעה אזרחית." (שם, 460).

סעיף 77 (א) לחוק העונשין קובע כי משעה שהורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מהעבירות בהן הורשע, לשלם פיצוי בסך שלא יעלה על ₪ 258,000 לפיצוי הנזק או הסבל שגרם. ההלכה הפסוקה קבעה, כי שיעור הפיצויים נתון לשיקולו של בית המשפט (ע"פ 420/09 פלוני נ' מדינת ישראל (2009)), כמו כן, נקבע, כי "יכולותיו הכלכליות של העבריין אינן מהוות שיקול בקביעת שיעור הפיצוי לטובת משפחת המנוח" (ע"פ 329/13 סגונדו לוי ורגס נ' מדינת ישראל (2014), שם בעמ' 8).

סוף דבר, הנאשם ברשלנותו כי רבה היא, הביא לקיפוד פתיל חייה של המנוחה, קטינה בת 16. רשלנותו הזועקת לשמים, התבטאה בנהיגה רשלנית, חסרת אחריות, במהירות בלתי סבירה, אל תוך צומת מרומזר. הוא שעט אל תוך הצומת, כשהרמזור, כמו מציג לו סימני אזהרה - מהבהב בירוק הופך צהוב - אך הנאשם בשלו. גם רכב שנסע לפניו בנתיב הימני, ונעצר לפני מעבר החציה, ואף הוא היה מעין אות אזהרה לנאשם, גם הוא לא השפיע על שיקול דעתו של הנאשם. הוא המשיך לשעוט אל תוך הצומת. הוא חצה את הצומת באדום ועם כניסתו פגע למוות במנוחה. המהירות הבלתי סבירה בה נהג ניכרה היטב בעוצמת הפגיעה במנוחה שהוטחה ונמצאה עשרות מטרים ממעבר החציה ונשקפת היטב בסרטון המתעד את רגע התאונה. הראיות כולן דיברו קטגורית לחובת הנאשם והצביעו על דרגת רשלנות גבוהה מצידו. התוצאה לדאבת הלב, היא החמורה ביותר שניתן לשער. חייה של ילדה צעירה שלא טעמה את טעם החיים קופדו לבלי עת.

סף בגירתו של הנאשם, העדר קבלת אחריות מצידו, וחומרת המעשה, מצדיקים מתן משקל של ממש לעקרונות הענישה שבתיקון מס' 113 לחוק העונשין ודחיית שיקולי שיקום, הגם שאלה נלקחו בחשבון ולא נפקד מקומם, על מנת שבגזירת הדין תיווצר הלימה ראויה, בין חומרת המעשה בנסיבותיו החמורות, מידת אשמתו של הנאשם (רשלנות רבתי), לבין סוג ומידת העונש שיוטל עליו. שיקול של כל אלה, בראי הפסיקה, הביאני למסקנה, כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, לצד עונש פסילה ארוך שנים, פיצוי של ממש למשפחת המנוחה ועונשים צופי פני עתיד. אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 8 חודשי מאסר בפועל.
 2. אני מעכב את ביצוע המאסר עד ליום 1/5/15 שעה 08:00 שאז יתייבב הנאשם במזכירות בית משפט השלום בחיפה, לתחילת ריצוי עונשו.
 3. 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירות של גרימת מוות ברשלנות ו/או נהיגה בזמן פסילה.
 4. 8 שנים פסילה בפועל.
 5. 6 חודשים פסילה על תנאי למשך 3 שנים.
 6. 40,000 ₪ פיצוי למשפחת המנוחה שישולמו להורי המנוחה לפי פרטים שימסרו במזכירות בית המשפט.
 7. קנס בסך 5000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 5 תשלומים שווים ורצופים. פיגור יעמיד את מלוא הקנס לפרעון מיידי.
- זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בחיפה.

החלטה

הפסילה בפועל תעוכב אף היא, עד ליום 1.5.2015 שעה 09:00, שאז יפקיד הנאשם את רישיון הנהיגה בתיק ביהמ"ש. הואיל ועיכבתי את ביצוע המאסר, אני מוסיף וקובע כי תנאי לכך הוא עיכוב יציאה מן הארץ והפקדת דרכון וכן חתימה על התחייבות עצמית וערבות צד ג', של אביו של הנאשם, שתיהן על סך של 15,000 ₪, לאלתר. הפקדת הדרכון תתבצע תוך 24 שעות.

ניתנה והודעה היום י"ב ניסן תשע"ה, 01/04/2015 במעמד הנוכחים.